

Vidareutbildning i det medicinska abdominella ultraljudet för röntgensjuksköterskor

Utbildningen till röntgensjuksköterska på grundnivå ger både en yrkesexamen (röntgensjuksköterskeexamen) och en akademisk examen (kandidatexamen) på 180 högskolepoäng. Genomförande av ultraljudsundersökningar ingår inte i sedvanliga arbetsuppgifter för legitimerad röntgensjuksköterska.

Sedan 1990-talet har röntgensjuksköterskor i Sverige erbjudits vidareutbildningen *Medicinskt abdominellt ultraljud* genom en uppdragsutbildning på avancerad nivå vid Karolinska Institutet. Efter godkänd examen ska röntgensjuksköterskan självständigt kunna utföra abdominella ultraljudsundersökningar och skriva utlåtanden. Utbildningen är på 60 högskolepoäng (2023) och ges som en distansutbildning på halvfart under två år, med regelbundna kursträffar.

Utbildningen är indelad i fyra separata block:

1. Ultraljudsfysik och teknik 7,5 hp
2. Bukorganens anatomi, fysiologi och metodik 7,5 hp
3. Patologi och diagnostik 15,0 hp
4. Verksamhetsförlagd utbildning 30,0 hp = 80 dagar

Institutionen för kirurgisk vetenskap, intervention och teknologi (CLINTEC) vid Karolinska Institutet, enheten för radiografi, är ansvarig kursgivare. Grundare och skapare av denna kurs var Lena Vermin och Tuula Fridell, båda röntgensjuksköterskor och utbildade inom ultraljud.

Kliniken (dvs arbetsgivaren) bekostar utbildningen för röntgensjuksköterskan och godkänner ansökan, samt utser en handledare som tar ansvar för den kliniska upplärningen. Utbildningen kräver goda grundkunskaper i anatomi, fysiologi och patologi. Eftersom det är en distansutbildning ställs höga krav på egenstudier. Utbildningen har i nuläget kursstart vart tredje år med ett maximalt antal deltagare på 14 studenter.

För att söka till uppdragsutbildningen bör man vara legitimerad röntgensjuksköterska med minst två års klinisk erfarenhet av undersökningar med datortomografi- och/eller magnetkamera, men eftersom det är en uppdragsutbildning finns det inga specifika krav. Behörighetskraven beskrivna i kursplanerna är satta som stöd för uppdragsgivaren, dvs arbetsgivaren, att utse deltagare med tillräcklig kompetens för att klara utbildningen.

Det finns möjlighet att gå vidare med forskning på högre nivå inom ultraljud för intresserade röntgensjuksköterskor. Idag (2023) finns det tre röntgensjuksköterskor i Sverige som har disputerat inom ultraljudsmetod.